

2. Existující znečištění musí být sníženo na míru, která bude pod kontrolou, ve snaze vyhnout se nepříznivým dopadům na budoucí generace.

Na závěr: Kvalita životního prostředí nemá dopad pouze na planetu, přírodu, klima, přírodní zdroje nebo budoucí generace. V sázce je zároveň zdraví lidských bytostí žijících dnes. Ve dnech 7. a 8. 12. 1989 se ve Frankfurtu nad Mohanem poprvé setkali ministři životního prostředí a zdravotnictví členských států Evropské oblasti Světové zdravotnické organizace, přijali Evropskou chartu životního prostředí a zdraví a souhlasili s principy a strategiemi předloženými zde jako závazek k jednání. Kongres Liberální internacionály vyzývá všechny vlády, aby při rozhodování o politice mající dopad na životní prostředí braly v úvahu závislost lidského zdraví na velkém počtu rozhodujících faktorů a věnovaly pozornost životně důležité prevenci ohrožování zdraví ve formě ochrany životního prostředí.

Ministerská konference o znečištění atmosféry a klimatických změnách konaná v Noordwijku, Nizozemí v listopadu 1989 dala vznik Noordwijkské deklaraci, jedinečnému dokumentu, který je velmi cenný. Otázky budou dále zpracovány Mezivládním panelem pro klimatické změny a Druhou světovou konferencí o klimatu v Ženevě v listopadu 1990.

LIBERÁLNÍ PROGRAM PRO 21. STOLETÍ

**Kvalita svobody v otevřených občanských společnostech
přijatý 48. mezinárodním kongresem LI 30. 11. 1997, Oxford, VB**

475 liberálů ze všech kontinentů, inspirovaných zakladateli mezinárodního manifestu, kteří před 50 lety odstartovali Manifest liberalismu, se vrátilo ve dnech 20.–30. listopadu 1997 do Oxfordu, aby uvážilo odpovědi na výzvy a příležitosti, které se vynořily na prahu nového tisíciletí.

Během posledních 50 let došlo k podstatnému pokroku při budování otevřených společností založených na politické a ekonomické svobodě. Nicméně je před námi ještě dlouhá cesta. Nové generace musí vymezit liberální priority navzdory možnostem a novým nebezpečím.

Liberalismus musí čelit mnohým výzvám: od porušování lidských práv, nadměrné koncentrace moci a bohatství, od fundamentalismu, totalitářství, xenofobních a rasistických ideologií, od diskriminace na základě pohlaví, náboženství, věku, sexuální orientace a nemohoucnosti; od chudoby a nevědomosti, od zvětšující se propasti mezi bohatými a chudými; přes zneužívání nových technologií, oslabení

sociálních vazeb, soutěžení ve zdrojích vzácných kovů k degradaci životního prostředí v okolním světě, organizovanému zločinu a politické korupci.

Úlohou nás liberálů ve 21. století bude hledání takových odpovědí na tyto nové výzvy, které by podporovaly svobodu jednotlivce a lidská práva, otevřené společnosti a ekonomiky a globální spolupráci.

Naše liberální hodnoty

Znovu zdůrazňujeme náš závazek vůči principům liberalismu, uvedených v Mezinárodním manifestu liberalismu v dubnu 1947: že svoboda a individuální zodpovědnost jsou základy civilizované společnosti; že stát je jen nástrojem občanů, jimž slouží; že každá činnost státu musí mít na zřeteli principy demokratické odpovědnosti; že konstituční svoboda je založena na principech oddělení moci; že spravedlnost vyžaduje, aby v každé žalobě měl obžalovaný právo na rychlý a veřejný proces a spravedlivý rozsudek bez jakéhokoliv politického vlivu; že státní kontrola ekonomiky a soukromých monopolů je hrozbou politické svobody; že práva a povinnosti patří k sobě a že každý občan má morální zodpovědnost vůči ostatním členům společnosti; a že mírumilovný svět může být vybudován pouze na respektování těchto principů a na spolupráci mezi demokratickými společnostmi. Znovu zdůrazňujeme, že tyto principy jsou platné na celém světě.

Svoboda, zodpovědnost, tolerance, sociální spravedlnost a rovnost příležitosti; to jsou hlavní hodnoty liberalismu a zůstávají principy, na nichž musí být budována otevřená společnost. Uplatňování těchto principů vyžaduje úzkostlivou rovnováhu mezi silnými občanskými společnostmi, demokratickými vládami, tržním hospodářstvím a mezinárodní spoluprací.

Věříme, že podmínkou individuální svobody je právní stát, rovnoprávný přístup k plnému a různorodému vzdělání, svoboda slova a shromažďování, přístup k informacím, stejná práva a příležitosti pro ženy a muže, tolerance odlišnosti, sociální soudržnost a podpora soukromého podnikání a pracovních příležitostí. Věříme, že občanská společnost a konstituční demokracie zajišťují nejspravedlivější a stabilní základnu pro občanský pořádek. Občanská společnost je podle nás složena ze svobodných občanů, žijících v zavedeném pořádku, se zaručenými osobními právy, s vládou, jejíž pravomoci jsou omezené a podřízené demokratické odpovědnosti.

Věříme, že hospodářství založené na zákonech volného obchodu vede k nejučinnějšímu rozdělování bohatství a zdrojů, podporuje inovaci a flexibilitu.

Jsme přesvědčeni, že úzká spolupráce mezi demokratickými společnostmi prostřednictvím světových i regionálních organizací, v rámci mezinárodního práva, s respektováním lidských práv, práv národnostních i etnických menšin a se společným závazkem světového ekonomického rozvoje, jsou nutným základem pro světový mír, ekonomickou stabilitu a ochranu životního prostředí.

Pokrok liberalismu, 1947 – 1997

Vítáme pokrok, ke kterému došlo v průběhu posledních padesáti let v řadě zemí, při uskutečňování principů liberalismu:

- návrat svobody a demokracie do bývalých komunistických zemí v Evropě;
- rozšíření demokratické vlády a právního státu;
- konec kolonialismu, který umožnil lidem dříve ovládaným získat možnost vládnout si sami;
- ustoupení státu od kontroly národních ekonomik, což mělo veliký význam pro efektivnější vytváření bohatství a jeho širší distribuci;
- transformace vzdělání z privilegia pro menšinu na celoživotní proces pro širokou vrstvu obyvatelstva;
- rostoucí respektování lidských práv, v rámci státu i na mezinárodní úrovni, jakožto předmětu dohledu a – co je nezbytné – intervence;
- rostoucí národní i mezinárodní povědomí lidských práv žen a dětí;
- rozšíření pravidel rovnosti pro sexuální menšiny a zjištění, že homosexualita je zákonným vyjádřením osobní náklonnosti;
- konsolidace otevřené mezinárodní ekonomiky ve sjednaném rámci mezinárodní regulace;
- posílení mezinárodního práva a světových i regionálních institucí;
- rostoucí svoboda informací, komunikace a cestování, jak ve vnitrozemí, tak za hranicemi;
- poznání povinnosti společné celé světové komunitě a bojovat proti bídě ve světě a chránit životní prostředí.

Výzva pro naši generaci

Naším úkolem v příštích padesáti letech je stavět na tom, čeho jsme dosáhli, rozšířit principy liberalismu po celém světě a upnout své síly k tomu, abychom spíše upevnili než podkopali rozvoj otevřených společností.

Výzvy, kterým čelíme, jsou:

1. Rozšíření demokracie

Liberální demokracie je široce přijímána jako světový model politické organizace, ale pouze malá část států jsou skutečné demokracie. Autokratické režimy, vojenské převraty, zneužití státní moci pro záškodnické cíle, kriminální živly získávající vliv ve vládách, „vyhledávací“ moci, kteří zneužívají naději i strachu lidu, to vše jsou překážky na cestě ke svobodě.

Vyzýváme všechny vlády a lidi:

- aby podporovali v mezinárodních vztazích vlády, které respektují lidská práva a demokracii;
- aby zrušili trest smrti v celém světě;
- aby posílili právní stát a podporovali vlády se skutečným demokratickým rámcem;

- aby přerozdělili výdaje státu na vojenské účely na účely sociální, na pomoc chudým a na zmírnění chudoby;
- aby omezili prodej zbraní a zamezili prodeji represivních prostředků do nedemokratických zemí a podporovali efektivitu Registru Spojených národů o konvenčních zbraních;
- aby bojovali proti korupci, organizovanému zločinu a terorismu;
- aby chránili svobodu sdělovacích prostředků před nepatřičnou kontrolou nebo zasahováním ze strany vlády nebo vládnoucích skupin a
- aby výchovou vštěpovali rozhodující význam tolerance pro život v civilizované společnosti.

2. Násilí a světová vláda

Ve světě plném násilných konfliktů je jedním z kritických úkolů najít účinný způsob, jak se vyhnout násilí. Stále vzrůstající vzájemná závislost národů vyžaduje vysokou úroveň mezinárodní spolupráce, aby byl nastolen bezpečný, trvalý a spravedlivý stav. Nadnárodní zločin, neléčitelné nemoci, znečištění životního prostředí a hrozba změny klimatu jsou dalšími úkoly pro mezinárodní spolupráci. Liberálové usilují o upevnění systému „světové“ vlády zajišťované Spojenými národy a strukturami regionální spolupráce. Vyzýváme všechny vlády, aby se spojily v úsilí vybudovat mezinárodní soudní dvůr s právní působností v oblasti válečných zločinů. Naším cílem ve 21. století je budovat liberální světový řád založený pevně na právním státu a podporovaný světovými a regionálními institucemi.

3. Zdokonalení demokracie

Jsme si vědomi toho, že demokratické praktiky se musí rozšiřovat, aby mohly odpovídat očekávání vzdělanějších společností a chránit před rozčarováním z představitelů vlád. Je třeba umožnit občanům lepší přístup k informacím, zajistit účinnější parlamentní kontrolu exekutivy, rozšířit možnosti občanů, aby hráli aktivní roli ve veřejném životě a požadovat, aby vlády skládaly účty. Musí být plně respektován princip subsidiarity, aby měly regiony a místní komunity co nejvíce nezávislosti. Efektivní decentralizace politické moci je nejlepším způsobem, jak umožnit každému občanu podílet se na moci.

4. Napětí mezi autonomií a lidskými právy

Autonomie, zejména státní suverenity, může být v rozporu se svobodou jednotlivce a lidskými právy. Autoritářské režimy zneužívají principů suverenity, aby bránily akcím na podporu těch, kterým se nedostává svobody. Liberálové trvají na nedělitelnosti a univerzálnosti lidských práv. Jejich respektování nezávisí na občanské příslušnosti ani členství v etnických nebo sociálních skupinách, ani na pohlaví, náboženství nebo politické příslušnosti. Mezinárodní společenství má najít odpovídající sankce vůči vládám, které odmítají plnit zásady otevřené mezinárodní společnosti.

5. Problém bídy a společenské vylučnosti

Chudoba, nezaměstnanost a společenská vylučnost stravují životy mužů a zejména žen, dětí a starých lidí a jsou vážnou hrozbou společnosti. Chudoba přináší beznaděj, a beznaděj vede k extremismu, netoleranci a agresí. Pro zmírnění bídy je nejdůležitější najít způsob, jak pomoci chudým, aby se sami dokázali povznést z bídy. Vyzýváme k aktivní politice, která by vytvářela příležitosti k vzdělání a zaměstnání, podporovala ty, kteří si nemohou pomoci sami, a opírala se o partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem. Veřejné instituce a systém sociální pomoci musí být co nejvíce flexibilní a autonomní, musí podporovat odpovědnost jednotlivce a odpovídat individuálním potřebám.

6. Redukce role státu

Letitý mylný názor je, že je úlohou státu organizovat štěstí lidí. Tato koncepce se ocitá po celém světě v krizi, nebo dokonce v kolapsu. V nejprůmyslovějších zemích hrozí zřícení přetíženého systému sociální bezpečnosti a přerozdělování, nepřizpůsobeného potřebám. Státní rozpočet stále více zatěžuje příští generace břemenem dluhů. V rozvojových zemích je politika rozvoje, převážně nebo zcela závislá na činnosti vlády, odsouzena k nezdaru. Zatěžuje totiž stát a dusí soukromou iniciativu, která jediná je schopná vést skutečně k trvalému rozvoji. Liberálové zjišťují, že stát má omezené kapacity. Mohutná administrativa a vzrůstající dluhy rozpočtu ohrožují vážně svobodné společnosti. Prioritním cílem musí být redukce role státu a snížení rozpočtu.

7. Nutnost nové mezigenerační smlouvy

Je třeba se intenzivně zabývat rostoucím napětím mezi bezprostředními tlaky poptávky a spotřeby, které je v protikladu s dlouhodobými zájmy společnosti a prostředí. Usilujeme o novou smlouvu mezi generacemi, se zjištěním výhod, které spotřebitelům a občanům dnešní doby přinesla úsilí minulosti, a která by zdůraznila úsilí o ochranu a zlepšení životního prostředí, kulturního bohatství, veřejných aktiv a sociální infrastruktury pro budoucí generace. Domníváme se, že v cenách se musí odrážet přednostně i ceny za znečištění a vykořisťování přírodních zdrojů.

8. Vědeckotechnický pokrok

Vítáme ekonomické a sociální možnosti, které nám přináší nové technologie a vědecká inovace, ale také si uvědomujeme potřebu podrobně zkoumat jejich možný následek nebo zneužití. Zdůrazňujeme nutnost národní i mezinárodní regulace. Základním hlediskem ve všech oblastech lidské činnosti musí být zásada bezpečnosti. To platí zejména v otázce nebezpečí změny klimatu, kterou se lidstvo začalo zabývat okamžitě. Také je nutné uzavřít smlouvy a vytvořit kalendáře, aby se omezilo citlivým způsobem spalování fosilii. Spotřeba musí být udržována v rovnováze s regenerativní schopností ekosystému. Všechny chemikálie, geneticky získávané substance a průmyslové produkty musí být pečlivě testovány před svým komerčním využitím. Vítáme

revoluci v komunikacích, která nabízí nové příležitosti podpory kreativity, decentralizace a individuální nezávislosti a iniciativy. Liberálové trvají na nutnosti různých prostředků komunikace, zajištěné v podmínkách soutěže na volném trhu. Informace, sítě a další komunikační struktury musí být široce přístupny, s otevřeným systémem pro výrobce, spotřebitele a zájmové skupiny veřejnosti.

9. Vybudování konkurenčních trhů

Otevřené společnosti potřebují otevřený trh. Liberální, otevřená a tolerantní společnost vyžaduje tržní hospodářství. Politická a ekonomická svoboda jdou ruku v ruce. Tržní ekonomika umožňuje výměnu myšlenek a inovací, upřednostňuje soutěže, které nacházejí nejlepší řešení, a vytváří tak dynamický pokrok, který zajišťuje každému nejlepší možnosti pro nezávislý život. Opírá se o principy soukromého vlastnictví a legálního rámce ochrany proti monopolům, stimuluje soukromou iniciativu a vytváří ekonomické prostředky sociální podpory. Byrokratické regulace otevřeného trhu a protekcionismus jsou překážkami pro nové příležitosti a nová uplatnění jak v rozvojových zemích, tak v zemích průmyslových. Aby byl zajištěn ekologický a sociální rozvoj, musí být přesunut význam zdaňování pracovní síly na zdaňování energie a spotřeby surovin. Bez této změny poroste nadále problém životního prostředí a nezaměstnanosti.

10. Světový rozvoj

Zkorumpované a autoritářské vlády, slabost některých států a společností, nezaměstnanost, zbídačení, negramotnost a přelidnění přispívají k degradaci životního prostředí, vyvolávají obrovské vlny migrantů a uprchlíků a vzpoury proti politickému a sociálnímu řádu. Je tedy v dlouhodobém zájmu rozvinutého světa podporovat pokrok lidstva a ekonomický rozvoj chudých zemí; je to také morální odpovědnost. Světové otevřené trhy mohou lépe zajistit prosperitu jak pro země bohaté, tak pro země chudé. Je úkolem liberálů s co největším možným úsilím zdůraznit a co nejlépe realizovat své pevné přesvědčení, že svobodný trh je díky jím poskytovaným příležitostem ekonomicky slabým nejbezpečnější cestou k překonání chudoby ve světě. Odolávání ekonomickému protekcionismu tak zůstává klíčovým liberálním závazkem.

Na úsvitu 21. století se coby liberálové zavazujeme pracovat společně na uskutečňování uvedených výzev. Zdůrazňujeme liberální závazek umístit svobodu a důstojnost každé lidské bytosti do středu našeho politického života.

DNEŠNÍ SVĚT – LIDSKÁ PRÁVA A DEMOKRACIE

Oxford 30. 11. 1997

Tento Kongres si přeje připomenout přijetí Všeobecné deklarace lidských práv v r. 1948 a její 50 výročí v r. 1998. Vítá neustálý mezinárodní pohyb k demokracii. Zatímco bipolární světový konflikt byl nahrazen konflikty regionálními, miliony lidí musí opouštět svá obydlí, jsou přemísťovány, mají hlad, jsou vězněny a zabíjeny. Na mnoha místech život jednotlivce nemá cenu a v řadě zemí zachovávání lidských práv zaznamenává zřetelné zhoršení během posledních let. Aby se tato tendence zvrátila, musí pluralismus stejně jako všeobecná ochrana lidských práv opravňovat k nadějším na zajištění politické stability a dobrou vládu.

V mnohých zemích Afriky a Asie demokracie činí pokroky, i když musí být ještě vyřešena řada problémů. Současně Kongres vyjadřuje svoje znepokojení nad degradací politické situace v mnoha zemích. V Nigérii hlava státu a generál Sani Abacha od té doby, kdy převzal v r. 1993 moc a popravil v r. 1996 členy opozice, neobnovil občanskou moc a zachovávání lidských práv za jeho režimu zůstává znepokojující. V Íránu není svoboda svědomí a politická svoboda. Ve východním Timoru pokračuje se stejnou intenzitou pronásledování disentu s ilegální okupací Indonésií. V severní Koreji se ani nepatrně neodchýlili od komunistického režimu, třebaže je země na pokraji hladomoru. V Guatemale stále ještě nebyli odsouzeni vrahové Jorge Carpii. V některých evropských zemích snahy po nastolení demokracie vyvolávají riziko rozpadu jako v Srbsku, Chorvatsku, Albánii, Slovensku a Bělorusku. Kongres vítá nedávné politické hnutí v Černé Hoře, které může vést k nastolení demokratické společnosti.

Demokracie je neustálý proces, v němž konání voleb je jen jeho součástí. Svoboda shromažďování, systém více politických stran, nezávislost justice, průhlednost a odpovědnost členů vlády, svoboda tisku a nezávislost volebních komisí a uznání výsledků voleb jsou stejně důležité, všeobecné a jsou předběžnými podmínkami pro to, aby ve státě převládla skutečná demokracie.

V Barmě zesílilo pronásledování vládnoucí juntou a ničení životního prostředí. Kongres vyzývá Výbor, aby obnovil pořádek v Barmě navázáním dialogu s národními etnickými silami a s demokratickými silami vedenými Daw Aung Suu Kyiem s cílem dosáhnout skutečného národního usmíření. Podporujeme neustávající a násilí nepřátelské úsilí Národní Rady unie Barmy přimět SLORC k dialogu.

Přes nápadný vývoj Latinské Ameriky k demokracii během posledních deseti let, napomáháme zachování diktatury na Kubě. Mezinárodní tlak na její změnu je daleko silnější než kdykoliv dřív, ale Castrův režim se zdá být málo nakloněn odstranění diktátorského režimu na ostrově. Odvolává se na Noordwijskou deklaraci vycházející z mezinárodní konference v dubnu 1997, Kongres vyzývá kubánský režim, aby podrobil svou politiku svobodným, spravedlivým a pluralitním volbám a umožnil tam mírovou přeměnu v demokratickou společnost založenou na zachování lidských práv tak, jak je formuluje opozice. Odsuzujeme kubánskou vládu za její trvalé porušování lidských práv, které je neustále pranýřováno speciálním zpravodajem v USA. Odsuzujeme ji rovněž za uvěznění stovek politických vězňů, tak jako tomu bylo nedávno v případě domácích vůdců opozice, jako je Vladimír Roca, Felix Bonne Carcasses, René Gomez Manzano a Mata Beatriz Roque.

Žádáme, aby se kubánská vláda podrobila dohodám podepsaným v listopadu 1996 prezidentem Castro ve Viña del Mar v Chile během Summitu představitelů latinskoamerických států.

Konstatujeme, že šest let po válce v Perském zálivu většina zemí v oblasti má nedeokratické vlády a že mnoho z nich poznalo častá porušování lidských práv. Ačkoli Rada bezpečnosti OSN prokázala co největší mírnost vůči irácké vládě, zjišťujeme, že tato vláda stále porušuje základní práva. Kongres požaduje pokračování v sankcích do té doby, než bude irácká vláda plnit všechny rezoluce Rady bezpečnosti Spojených národů.

Tento Kongres vyjadřuje velké znepokojení, pokud jde o respektování lidských práv v Súdánu, a vyzývá súdánskou vládu a všechny strany, aby se dohodly a podporovaly v zemi volný přístup všech organizací pro lidská práva i nezávislých pozorovatelů, obzvláště v horské oblasti Nubie. Mezinárodní liberální kongres vybízí také súdánskou vládu k plné spolupráci se všemi mechanismy OSN a k zajištění volného a neomezeného přístupu, stejně tak jako všech nezbytných podmínek ke spravování lidských práv, jako je trvalá přítomnost pozorovatelů OSN. Pokračující hromadné násilí vůči civilistům v Alžírsku potvrdila více než jednou Amnesty International ve zprávě z 18. listopadu 1997. Tato zpráva zdůrazňuje nesnesitelnost současné situace. Boj mezi vojenským režimem a terorismem fundamentalistů tvoří smrtelnou hrozbu pro civilní společnost. Od převratu v r. 1992 a prohlášení voleb ze neplatné neměl alžírský lid možnost zúčastnit se svobodných a spravedlivých voleb. Dialog mezi všemi politickými silami uznávajícími nutnost svobodné, otevřené a demokratické společnosti je prvořadý pro ukončení násilí a zahájení smíru, aby mohla být postavena demokracie na nohy a podporován ekonomický a sociální pokrok v Alžírsku.

Liberální internacionála požaduje ze strany alžírské vlády okamžité jednání v oblasti respektování lidských práv. Vláda musí tedy přestat s mučením a mimosoudními vraždami a zlepšit právní systém a policejní síly. Musí také v účinné míře chránit alžírské občany před vraždami a okradáním ze strany fundamentalistů i jiných.

Nadto Liberální internacionála vyzývá Alžírsko, aby ratifikovalo Dohodu o vyloučení všech forem diskriminace žen a Dohodu o zrušení trestu smrti.

S obecnější platností vyzývá Kongres vlády, aby jednaly v následujících oblastech:

- 1) Vybízíme národy, aby ustanovily stálý mezinárodní tribunál k souzení těch, kteří spáchali zločiny proti lidskosti a těch, kteří porušují zásady lidských práv.
- 2) Vlády musí shrnout dohromady zahraniční politiku, ekonomický rozvoj, obchod a politická práva člověka. Žádáme vlády, aby daly místo napomáhání rozvoji a specifickým programům určeným k takovému zlepšení postavení lidských práv, které by se shodovalo s rozvojem demokracie.
- 3) Jsme konsternováni vzestupem násilí, rasismu, antisemitismu a extremismu jak ve vyspělých zemích, tak i v zemích rozvojových. Trváme na tom, aby vlády a politické strany podporovaly ovzduší tolerance ve prospěch různosti a multikulturnosti a aby odsoudily extremismus a xenofobii ve všech jejich formách.
- 4) Pozorujeme rostoucí odstup mezi uznáváním a respektováním lidských práv a skutečnost, že pouze 82 zemí ratifikovalo Dodatek k Smlouvě o civilních a politických právech. Žádáme členy OSN, aby ratifikovali mechanismy dovolující odvolání se obyčejných lidí k smlouvám o lidských právech a aby připojili k protokolům Smlouvy práva sociální, ekonomická a kulturní a dohodu o eliminování každé formy diskriminace žen.
- 5) Hlavní slabinou je vážné porušování lidských práv. Žádáme všechny vlády, aby tuto slabinu odstranily.

MÍR A SVOBODA

Liberální internacionála podporuje rozměňování konfliktů v mnohých zemích, např. v Bosně-Hercegovině, v severním Irsku a v Guatemale. Nemůže existovat ospravedlnění pro terorismus a násilí tam, kde se mohou občané podílet oklikou na demokratických možnostech určujících jejich budoucnost. Skutečná a trvalá demokracie může být postavena pouze na základech občanské společnosti, kde mají liberální síly pevné postavení uvnitř demokracie.

Stabilní demokracie je víc než průměr mezi extrémy. Liberální internacionála plně podporuje mezinárodní ozbrojené síly pro udržení míru, jako je SFOR/IFOR nebo síly uvnitř OSN.

Válka, politická nestabilita a trvalé porušování lidských práv a práv politických patří k hlavním příčinám přílivu utečenců z mnohých částí světa, především z Afriky a východní Evropy.

Liberální internacionála volá po zvláštní pozornosti k situaci utečenců vedoucí k řešení porušování lidských práv menšin.

Co se týče mírového procesu v Severním Irsku, Liberální internacionála podporuje úsilí, které vynakládají britská a irská vláda a demokratické strany v obou zemích na to, aby dosáhly shody, která dovolí, aby se dohodly nejen nacionalistická menšina a unionistická většina, ale aby všechny složky žily společně na základě vzájemného respektu.

Liberální internacionála uznává, že ústavní změna může být provedena jediné se souhlasem lidu Severního Irsku, a je přesvědčena, že odzbrojení polovojenských republikánských a unionistických odbojných skupin může být dosaženo uplatněním principů Mitchellovy zprávy.

V demokracii si nemůže dovolit terorismus vnucovat svá nařízení demokracii. Liberální internacionála vybízí všechny účastníky jednání, aby byli flexibilní a prokázali odvahu při vytvoření čestného kompromisu, a žádá všechny liberály a demokraty, aby projevíli solidaritu s těmi, kteří v Severním Irsku a ve Spojeném Království vzdorují terorismu a zabývají se budováním míru. Liberální internacionála připomíná skutečnost, že Kosovo, jehož 90 % obyvatel mluví albánsky, je autonomní oblastí bývalé Jugoslávie s právy federálního státu a je od r. 1989 podrobováno systematickému násilí ze strany srbského režimu prezidenta Miloševiče, pod nímž jsou porušována prakticky všechna základní lidská práva včetně práva na život. Vyzýváme prezidenta Miloševiče, aby okamžitě zahájil dialog s prezidentem Rugovou a ostatními legitimními vůdci v Kosově s cílem najít mírovou dohodu o problému Kosova, aby se tak ukončilo násilí ze strany srbské policie a armády vůči nevinnému lidu v Kosovu, aby se normalizovala situace v zemi a ukázala se tak cesta k míru a stabilitě v zemi. První významný krok spočívá v obnovení užívání albánštiny ve všech školních zařízeních a ve všech veřejných institucích, tak jak to bylo výslovně uvedeno ve smlouvě podepsané prezidenty Rugovou a Miloševičem. Liberální internacionála vyjadřuje své zklamání ze skutečnosti, že se mírový proces na Blízkém východě dostal do slepé uličky. Žádáme všechny země, aby znovu zahájily řádná jednání s cílem zajistit mír a bezpečnost všem lidem Blízkého východu. Liberální internacionála projevuje obavy z rostoucího nebezpečí, které představuje islámský terorismus zaměřený proti mírovému procesu na Blízkém Východě, a z porušování základních práv. Vyzýváme všechny vlády, aby zahájily nelitostnou válku proti terorismu. Liberální internacionála vyzývá všechny zúčastněné státy, aby přestaly podporovat teroristické organizace, jako je Hamas a Hizballah. Liberální internacionála vyzývá izraelskou vládu, aby plně spolupracovala s p. Hannu Hallinenem, zvláštním zmocněncem OSN v otázce lidských práv na palestinských územích okupovaných od r. 1967.

Liberální internacionála projevuje velkou obavu, pokud jde o lidská práva v Africe, zejména v Demokratické republice Kongo (bývalá Zaire), v Burundi a ve Rwandě, kde vojenská moc často masakruje ostatní části obyvatelstva z etnických důvodů. Liberální internacionála žádá vlády těchto zemí, aby nestály v cestě vyšetřování a nechaly zástupce OSN, aby si zprávy ověřily na místě.

Liberální internacionála stále podporuje svobodné a spravedlivé referendum na Západní Sahare. Španělsko a všichni členové OSN mají zodpovědnost dojít k mírovému řešení aplikováním rezolucí OSN, jako je mírový plán. Liberální internacionála odsuzuje Marocké království za jeho snahy o falšování referenda k tomu, aby dovedlo tisíce Maročanů k jednání o volebním právu schváleném OSN.

Dvacet let od rozdělení Kypru nenastal žádný pokrok v hledání spravedlivého

a trvalého řešení kyperského problému a status quo je nepřijatelný. Žádáme všechny strany, kterých se tento problém dotýká, aby prokázaly dobrou vůli a pracovaly aktivně na mírovém a trvalém řešení založeném na vzájemném respektu mezi společenstvími. Liberální internacionála vyjadřuje podporu úsilí Sekretáře OSN pro řešení kyperského problému spravedlivým a trvalým způsobem, a to co možná nejdříve.

Liberální internacionála zamítá diskuzi o budoucnosti Gibraltaru, která nezahrnuje obyvatele Gibraltaru. Rozhodnutí o budoucnosti tohoto území je především výsadou občanů Gibraltaru.

Politická nestabilita, způsobená zejména zhroutilím sovětského impéria byla podnětem k rostoucí nukleární nejistotě. Kongres žádá jaderné velmoci a Radu bezpečnosti OSN, aby posílily omezení a kontrolu rychlého šíření jaderného zbrojení. Dáváme také najevo znepokojení nad riziky, jimž nás vystavují operace odzbrojování jaderných hlavic ve střední a východní Evropě, a vyžadujeme posílení role IAEA při udržování těchto operací.

Jsmo zděšení extrémně vysokými ztrátami na civilistech ve válkách v současné době a při pustošení konvenčními zbraněmi. Žádáme členské státy OSN, aby přitvrdily v registru ozbrojování konvenčními zbraněmi s cílem dosáhnout účinnějšího mezinárodního omezení zbrojního průmyslu a zakázat minová pole a novou generaci laserových zbraní. Rovněž požadujeme, aby členské státy OSN jednaly o odzbrojení a aby přestaly s jadernými zkouškami a s výrobou všech druhů chemických zbraní. Žádáme na signatářských státech smlouvy o nešíření jaderných zbraní, aby se nezpronevěřily své zodpovědnosti.

OBCHOD, ROZVOJ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Cesta k rozvoji je dlouhá. Přes deklarace v Riu o trvalém rozvoji v r. 1992 a mezinárodní dohody zahrnující opatření pro zastavení poškozování atmosféry výsledky nejsou povzbudivé. Nicméně všechny státy musí daleko vážněji usilovat o zastavení devastování životního prostředí, které je často příčinou hladomoru a přírodních katastrof. Liberální internacionála žádá posílení mezinárodních institucí, aby se zajistila účinnost mezinárodních dohod. Liberální internacionála nadále podporuje volný obchod, který zvýhodňuje rozvojové země, nové demokracie a spotřebitele rozvinutých zemí, rozlišuje však určitý počet výjimek v takových případech, jako je obchod se zbraněmi, s drogami a nedovolenými látkami.

Vytvoření pásem volného obchodu jako je ZLEEC a NAFTA, MERCOSUR a EEE může být rozhodujícím krokem k vývoji opravdovější světovosti. Liberální internacionála se domnívá, že v tomto směru musí hrát prvořadou úlohu OMC. Současně si uvědomujeme, že mnoho zemí tyto dohody nepodepsalo a že máme ještě daleko k opravdovému smyslu pro volný obchod. Podle toho vyžadujeme vybudování volných a přístupných trhů a zrušení celních bariér zejména obchodními uskupeními. Liberální internacionála vyjadřuje znepokojení nad rostoucím počtem chudých. Podle údajů Světové banky žije více než 1,5 miliardy lidí pod hranicí chudoby. I když

se světoví představitelé zasazovali během čtyř po sobě jdoucích summitů o schválení náhradních zdrojů, aby tak řešili problémy související s životním prostředím a sociálními problémy, pomoc hospodářskému rozvoji byla redukována na 20 %. Vzhledem k tomuto zjištění žádá Liberální internacionála rozvinuté země, aby se znovu zavázaly bojovat proti chudobě a usilovaly o spravedlivější rozdělení přírodních zdrojů. Z velké části pomoc hospodářskému rozvoji slouží k uhrazení dluhů rozvojových zemí vůči zemím průmyslovým. Žádáme vlády a finanční instituce, aby našly vynalézavé řešení tohoto paradoxu, který je překážkou ekonomického a demokratického rozvoje pro většinu rozvojových zemí. Fakt, že mnohé země jsou dnes v horší situaci, než byly před několika desetiletími není, pouze otázkou kvantity pomoci, ale také její kvality.

Znovu vyzýváme k nové dimenzi vztahů Severu a Jihu, která bude mít v centru politiky rozvoje boj proti bídě a ožebračování. K tomu jsou nutná následující opatření:

- respektování lidských práv, podpora demokratického rozvoje a fungování nezávislého a účinného právního systému;
- zvýšení HDP o 0,75 % pro veřejnou pomoc rozvoji a nové zaměření pomoci rozvoji na úředně potvrzené projekty ekonomického posílení se zvláštním zřetelem na začlenění neformálních sektorů do formálního ekonomického sektoru, se zahrnutím programů výživy, vzdělávání a boje proti ngramotnosti, bydlení s nejnižšími náklady, základního zdraví atd. tak, aby nejhudší země, zvláště v Africe, dostaly podstatnou část podpory.

- propagování soukromé iniciativy a místních podniků
- boj proti feminizaci chudoby vyžaduje zvláštní pozornost uznávající pozici ženy
- přestat s praktikami pomoci vázanými na nákupy od dárcovských zemí, které vnucují zvýšené ceny a překrucují priority ve věci rozvoje;
- hromadné programy, které by napomáhaly rozvojovým zemím snížit břemeno dluhů a vybudovat instituce nezbytné pro demokratickou společnost.

Žádáme vlády G7, aby šly příkladem nejtransparentnější podpory v mezinárodních finančních institucích, kde by jmenovaly dobré vedení, u něhož by podstatnou součástí programů rozvoje a strukturální úpravy byla jasná a přesná prohlášení lidských práv. Trváme na tom, aby vzrostlo hodnocení politiky rozvoje mezinárodních institucí se zvláštním zřetelem na jejich působení v místní populaci a se zřetelem na nutnost rozrůznit zemědělství a průmysl, zejména v méně rozvinutých zemích.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Rozpad ruského impéria a ukončení vojenské a ideologické konfrontace přináší jedinečnou šanci vybudovat spravedlivý a trvalý mír v celé Evropě. Jako liberálové jsme předurčení k tomu, abychom využili této historické příležitosti a budovali budoucnost Evropy jako krajiny míru, svobody a blahobytu. Vyzýváme k budování řádu bezpečí, který bude odražen novou politickou realitu a podporovat rychlé uvedení a úspěšné začlenění zemí střední a východní Evropy do euroatlantických institucí a Rady Evropy. Kongres Liberální internacionály podporuje reformy a otevření

se NATO a vytvoření partnerství v bezpečnosti mezi NATO a Ruskem, stejně tak jako Ukrajinou. Liberální internacionála je také pro vstup nových demokracií střední a východní Evropy do EU a vítá budoucí jednání. Liberální internacionála se domnívá, že NATO a EU musí být otevřeny zemím, které se přidaly na stranu liberální demokracie, respektují lidská práva a práva menšin a jdou cestou tržního hospodářství.

Liberální internacionála zůstává spojena se „světovou organizací zahrnující všechny národy, malé i velké, podřízené stejným zákonům a spravedlnosti, s možností striktně prosazovat respektování mezinárodních závazků svobodně smluvně potvrzených“ (Liberální manifest, 1947). Nicméně OSN se nachází v trvalé krizi. Znovu vyzýváme k vytvoření účinných opatření, jakými jsou přerušení práva veta u zemí, které stále nedbají svých závazků. Naléháme na USA, aby dostály svým závazkům. Účinnost OSN spočívá od první po poslední oblast na zodpovědnosti členských států.

Pozorujeme neadekvátnost mechanismů lidských práv v OSN a připojujeme svůj hlas k těm, kteří volají po reformě institucí OSN tak, aby byly účinnější, reprezentující a připraveny pro 21. století. Víťame vůli generálního sekretáře vyšetřit byrokracii v OSN.

EVROPŠTÍ LIBERÁLNÍ DEMOKRATÉ A REFORMISTÉ

Graham Watson MEP

Evropský parlament

Rue Wiertz Wiertzstraat

B-1047 BRUXELLES

Tel: +32 2 284 21 11 Fax: +32 2 230 24 85

www.eurolib.org

eldrgroup@europarl.eu.int

JSTE LIBERÁLEM?

Evropští liberální demokraté věří v Evropu založenou na základních liberálních principech svobody, demokracie, lidských práv, vlády práva, tolerance a solidarity. Chceme spojit schopnosti každé osobnosti v naší společnosti, aby tak tyto mohly využít svůj potenciál, a to bez obav z chudoby, ignorance a tlaku. K dosažení těchto cílů se snažíme reformovat evropskou ekonomiku, aby více prosperovala a byla konkurenceschopná, nabízela více zaměstnání, a to i lukrativních, a dále aby zajiš-

tovala stabilní ceny pro zákazníky. Pracujeme na podporování udržitelného rozvoje a na ochraně životního prostředí. Zasazujeme se o bezpečnou, svobodnou a spravedlivou společnost, která hraje svoji roli v zajišťování spravedlivějšího, mírového a stabilního světa. Coby nejdůslednější a dlouholetí zastánci brzkého a co nejrozsáhlejšího rozšíření Evropské unie se velmi těšíme, až budeme moci uvítat naše přátele – přidružené země, abychom tak mohli dát ty nejlepší příležitosti všem lidem kontinentu. Budeme také dále pokračovat v kampani za transparentnější, demokratickou a zodpovědnou Evropu, která činí svá rozhodnutí v co nejtěsnějším souladu s občany. Doufám, že citáty o liberalismu, svobodě a demokracii uvedené v tomto materiálu vás budou inspirovat k tomu, abyste si zjistili více informací o liberalismu samém a o ELDR, a pokud sdílíte naše hodnoty, zvu vás, abyste se k nám připojili!

Graham Watson MEP, (lídr, ELDR)

Společnost by měla mít obavy jen o takové chování, které ji ohrožuje. Pakliže tomu tak není, je třeba každému ponechat jeho nezávislost nad svými činy. Každý člověk je suverénním vlastníkem sebe sama, svého těla a své duše.

John Stuart Mill

Liberalismus je nejvyšší forma velkorysosti; je to právo, které většina přiznává menšině, a tedy se jedná o nejvznešenější výkřik, který kdy zazněl na této planetě.

Jose Ortega y Gasset

Liberalové se necítí být hodni svého vlastnictví. Konzervativci cítí, že si zaslouží všechno, co ukradli.

Mort Sahl

V politice nadejdou období, kdy musíte být na správné straně a prohrát.

John Kenneth Galbraith

Člověk, který věří lidem, udělá méně chyb než ten, který jim nevěří.

Count Cavour

Politická svoboda bez volebního práva je pouze polovinou demokracie; volební právo bez politické svobody nemá s demokracií nic společného.

Herbert Tingsten

Svobodní lidé, vězte: můžeme získat svobodu, ovšem není možné ji získat potom, co je jednou ztracena.

Jean-Jacques Rousseau

Svrhněme totemy, prolomme tabu. Nebo lépe, považujme je za zrušené. Prostě budme inteligentní.

Pierre Trudeau

Ti, kteří žijí dnes, jsou odpovědní nejen vůči svým současníkům, ale také vůči všem budoucím generacím.

Hans-Dietrich Genscher

Osobně nazývám ten typ vlády, která může být odstraněna bez použití násilí, za demokracii, jiný za tyranii.

Karl Popper

Nesouhlasím s tím, co říkáte, ale budu do posledního dechu hájit vaše právo to říkat.

Voltaire